

En la toponímia val. trobem *Cambra* te. Moixent i *Benicambra* al Poblenu de Benitatxell < PINNA CAMARA 'roca rematada en cúpula'; *Alcambro* a Tavernes de Valldigna pot venir del mateix *Alcambril* amb el recul accentual de l'ar. vg.² Del plural aràbic *kam(a)-rât* deuen venir *La* o *Les Cambretes*, pdes. dels te. Vistabella, Lutxent i Lorxa; i, amb timbre *â*, a causa del *br* precedent, *Cambrot* (Montesa); possible, mal sigui insegur, que de *kambril*, var. local del nostre nom provinguin *Les Cambrilles* te. Llíria, i sengles *Les Cambrelles* de Culla i Benafigos; *Camarell* a Confrides, *Camarelles* o *-arilles* (aquest a Pinós de Mon. xxxii, 86.31). I també d'altres mossarabismes derivats de CAMERA: com la font *Camarata* (que cito s. v. *Camara*); i *Caramandais* te. Parcent (86.43) < *Camarandais*, amb l'inequívoc *-airs* -ARIOS mossàrab.

Probablement fóra exagerat afirmar que el topònim *Cambril(s)* fou exclusiu en català de la zona abans mossàrab. Santa Madalena de *Cambrils* fou una vella ²⁰ ermita arran del cim d'un turó, més alt encara que el Puigsacalm, entre Ciuret i el Coll de Sentigosa, i entremig de St. Privat i Vallfogona (*kambrils*, 1924, 1953, allí, a Vidrà etc.; Monsalvatje (xviii, 135-6) la descriu però no en troba dades històriques. Cf., però, ²⁵ la variant *Cabrils* que li dona Botet (GGC).

Cal distingir, decididament de *Cambrils* el NL parònim *Cabrils*, amb el qual no té absolutament res a veure: no es pot transigir amb la confusió que s'hi ha fet sovint, per part de gent popular i desconexedora, però també per part d'alguns erudits. La formació de *Cabrils* és només, i materialment, paral·lela: pertany al tipus romànic corrent —aquest ja copiós en llatí clàssic— dels noms en *-ile* formats sobre noms d'animals, per designar llurs estatges: *Cabrils* de *ca-*³⁵ *bra*, CAPRILES, *Gulls* EQUILES 'corrals d'egües, cavalls i poltres', *Suïls* SUILES, *Porcils*, *Porxiugues* PORCILE, *-lics*, BOÏL BOVILE, *Buielgas*, ASINILES > *Ainils* > *Nyils*.

La preponderància del nom de *Cambrils*, per la gran densitat dels seus representants i afins, en les terres més poblades i concorregudes del Migjorn, i la gran importància i poder de la vila *Cambrils* han fet, ja temps ha, que molta gent tendís a deformar *Cabrils* per confusió amb *Cambrils*, dient en el nom d'aquell una *m* intrusa; és un mer fet de paraula, intermitent i ocasional en general, que només en un cas ha transcendit a la llengua.

En els meus anys infantils, estiuèjàvem amb els meus pares a *Cabrils* del Maresme, poble tranquil de modesta importància, del qual tinc un record inesborrable: ³ doncs, aquell estiu havíem de dir incessantment: al servei, a missatgers i a mant amic, que no era *kambrils*, com els oïem, sinó *kabrils*. Com que aquest *Cabrils* és poble amb municipi i parròquia, això ha restat esporàdic i la forma correcta s'ha mantingut; però a l'antic *Cabrils* de la Muntanya, com es posa de relleu en aquell article, la forma deturpada, amb la *m* intrusa, ha acabat per imposar-se, car es tracta d'un llogaret aviat decadent, avui en vies de desaparició; ⁶⁰

en aquest, les mencions antigues de forma *Cabriles* o *Caprils*, són constants, en nombre de vuit, des de 839, i no sabem des de quan s'hi ha establert la forma amb *m* intrusa (se cita en un doc. de 1212 però és en *regesta*) i en el cens de 1359, clafert d'errades i modernitzacions. També en el llogaret de *Cabrils*, al Conflent, de forma constant correcta, hi ha, però, dues cites de l'alterada *Cambrils*.

Seria, però, inadmissible dir que *Cambrils* vingui de CAPRILES (per contaminació o no), com suggerí *AlcM*, confonent lamentablement els dos noms (i els dos llocs!) en un sol article; quant a llançar l'espècia que *Cabr.* pugui haver passat a *Cambrils* fonèticament, és impossible segons les normes elementals de la fonètica romànica, i de la història del català.⁴

¹ Del castellà cenobític fou manllevat el català en temps recents [1800], vacil·lant entre *camaril*, *-arí* i una forma artificialment catalanitzada *cambril*, *DECat* II, 452a329 ss.; mot espuri aquest, que no convé barrejar en aquesta qüestió. — ² Des d'aquest observatori del *kámbro* férem l'enq., 1962 (xxxii, 171.31 ss.); el Barranc del *Cambro* s'ajunta amb el de l'*Ull del Bou* (3° 21-22 × 39° 03); contrastant des de les Cases del *Cambro* fins a part del te. de Benifairó, amb el nom de Racó del *kámbro*. Segons digué Giner i Perérez, és *Camaro* (-ó?) en vells documents. Ara bé això coincideix amb el nom L'*Ancambró* d'una pla. de Pego (xxxiii, 111.5), sens dubte modalitat fonètica d'*Alcambró*, ço que ens condueix a un ar. *qamrún*, plural, que en part ha reculat l'accent segons la norma de l'àrab vulgar, quan la síl·laba penúltima és llarga o tancada. També podrien venir de CANNĀBUS 'cànem' amb *n-m* > *r-m* diferenciat i després transposició, si fem cas que els llocs d'aigua són propis per a canemar. — ³ Sola amb mi la meua mare, amb el pare a Barcelona, pujàrem a *Montcabrer*, el dia pitjor de la setmana de juliol de 1909, per veure si era cert que «Barcelona està cremant» (veure si havíem d'anar amb ell...). ⁴ Altrament cap altra aventura etimològica hi ha hagut fora de la de Pere Català i Roca (*Fe i Vida* 12-iv-55), que el nom de *Cambrils* ve del seu senyor, però aquest lleuger «senyor» ho llança sense gens de prova no volent veure que és el senyor que prengué el nom del lloc senyorejat.

Cambró, V. *Cambrils*

CAMELES

Municipi del Rosselló, conté de Tuïr, localitzat al Nord dels Aspres i dominat per la muntanya de Sant Martí de la Roca.

PRON. POP.: *kámélas* i *kámélas* (1960), oït també amb *é* a Oms (1959) i Bula de Terranera (1960). Gentilici: *kámaléñs*, Tuïr (1960).

DOC. ANT. *Kastro Kamelas* 941 (Col·l. Moreau VI, 171v), *Castro Camelas* 942 (Col·l. Moreau VI, 220), *Camelas* 950 (*Marca*, 865), *Sci. Fructuosi de Camelas*